

Родолюбие

Помним ли нашите герои - VI-та част

Димитър Светозаров Списаревски е български офицер, летец изстребител. Приживе е поручик, посмъртно произведен капитан (1944 г.) и полковник през 2009 г. Кавалер е на ордена

„За храброст“ (посмъртно).

Роден на 19 юли 1916 г. в Добрич, тогава в Румъния, само 16 дни преди градът да бъде освободен от българската войска по време на Първата световна война. Баща му, офицерът от запаса Светозар Списаревски и чичо му, дипломатът Коста Списаревски, са българи от Кюстенджа.

Димитър Списаревски завършва Военното на Н. В. училище в 1938 г. в 57-и „Средногорски“ випуск. Тогава е обявен конкурс за летци и той е сред първите, кандидатирали се за новата специалност. Назначен е за летец през октомври 1936 г. През 1939 г. завършва с отличен успех най-престижната изстребителната школа във Вернойхен до Берлин.

След пристигането си в България от юли 1939 г. завършилите училището са включени в състава на 2-ри изстребителен орляк, разширен и преименуван в 6-и изстребителен полк. Полкът се базира на летище Марно поле край Карлово, по-късно е преименуван в 3/6 изстребителен орляк. Усвоява управлението на първите доставени в България германски изстребители Месершмит Вf-109Е, наричани в

България „Стрела“.

От края на март 1942 г. е старши инструктор в изстребително-штурмовата школа за висш пилотаж на Въздушния учебен полк в Долна Митрополия. През 1942 г. е назначен за командир на ято в изстребителен полк.

След това младият офицер Списаревски е назначен във Военновъздушното и свързочно училище в Скопие, като командир на 2-ра свързочна рота на летището. **Там Списаревски прихваща тежък американски бомбардировач и го заставя да се приземи на летище Скопие.**

Командиран е отново в 6-и изстребителен полк на летище Марно поле, където е ротен командир до август 1943 г.

Списаревски е с родолюбиви, антикомунистически убеждения и участва в борбата срещу партизаните.

През лятото на 1943 г. Списаревски е командирован с още един български пилот, за да се запознае с тактиката на англо-американската авиация и начините на борба с нея. Изпратен е край Ламанша, където участва във въздушните боеве и усвоява в бойни условия тактика на германската изстребителна авиация при въздушните боеве над Канала.

Скоро след завръщането си в България е назначен в състава на 3/6 орляк, разположен на летище Божурище за отбрана на столицата. Орлякът води бойни действия срещу американските бомбардировачи, нападали три пъти София през ноември и декември 1943 г.

Поручик Димитър Списаревски е един от пилотите на бойно дежурство на летище Божурище, които трябва на 20 декември 1943 г. да пресрещнат атакуващите бомбардировачи. Това е първият му боен полет, за който той се готви отдавна.

Списаревски излита с резервна машина, след другите. Когато достига бомбардировачите, въздушният бой вече се води.

Списаревски се откъсва от два американски изстребителя и се насочва към група от 16 „Либърейтъра“, взела курс към София. **Взема на прицел една машина, атакува стремително, без да се отклонява от огъня на изстребителното ѝ прикритие. Поразява целта и подпалва бомбардировача. За по-малко от две минути изразходва всички боеприпаси на бордовата картечница. Самолетът му е прострелян от бомбардировачите и охраняващите ги британски изстребители.**

Списаревски извършва маневра и нанася таранен удар на водещия формацията тежък американски бомбардировач. Бомбардировачът се разцепва и се разпада във въздуха. Спасява се само опашният стрелец, който е изхвърлен заедно с картечниците от ударната вълна.

Самолетът на Списаревски се разбива на височините над село Пасарел, Софийско. Тялото му е открито от местни хора сред отломките. От другата страна на селото падат части от поразеният четиримоторен бомбардировач. До

мястото на падането е единствения оцелял от екипажа – опашният стрелец подофицер Робърт Хенри Ренър. Местните хора го отвеждат в кметството. Вместо очакваната от него враждебност той среща човешко отношение и е нахранен.

Най-близък очевидец е лейтенант Джон МакЛендън, американски пилот на „Лайтнинг“ от изстребителното прикритие, бордов номер 43 – 2352 от 97-а изстребителна ескадрила (97th Fighter Squadron). Малко след това МакЛендън също е свален и пленен. Той дава следното описание и оценка на действията на поручик Списаревски:

„Шест минути преди да бъде свален станах свидетел на нещо нечувано и страшно... летящият като вихър български изстребител се отдалечи от поразената вече и падаща към земята наша „летяща крепост“ и хвърляйки се с цяла мощност към друга се стовари върху нея, отсече опашката ѝ и крепостта се разруши като голям дъб ударен от мълния... Наистина страшна смърт дори и за най-смелия пилот!“

Лейтенант Едуард Тинкър (пилот на „Лайтнинг“ от изстребителното прикритие, бордов номер 43 – 2413, от 97-а изстребителна ескадрила), участник във въздушния бой на 20 декември 1943 година, заявява:

„Българските пилоти бяха по-добре тренирани и по-ожесточени, отколкото всички други, срещу които сме се изправяли“

Подофицер Робърт Хенри Ренър (24 г., въздушен стрелец, единствения по чудо оцелял от екипажа на протаранения бомбардировач), след тарана на българина ужасен казва:

„Настана истински ад. Ударът на вашите летци беше изключително лют.“

За свалянето на четиримоторен тежък бомбардировач на Списаревски са признати три въздушни победи и е произведен посмъртно в чин капитан. Погребан е в Централните софийски гробища в Алеята на летците.

Подофицер Робърт Хенри Ренър, единственият оцелял от екипажа на сваления с таран бомбардировач, по-късно по време на своето лечение в болницата, моли да се види с майката на Списаревски, за да ѝ предаде своите лични медали и ордени в знак на дълбоко уважение пред подвига и родолюбието на нейния син.

Радио Лондон посвещава отделна емисия на този бой, от Токио искат подробности за въздушният таран и „торпилата на японците на Балканите“. Немците го изучават подробно и вземат мерки за усиляване корпуса на изстребителите, за да прилагат и те тази тактика. Факт е, че пилотът на следващия български таран, изстребителят Неделчо Бончев благополучно оцелява след като сваля така поредната летящата крепост.

{{_LINK1_}}